

Шевченко О.О.

д.е.н., професор,

Донбаська державна машинобудівна академія

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1825-233X>

Shevchenko Olena

Donbas State Engineering Academy

Разумова О.І.

магістр,

Донбаська державна машинобудівна академія

Razumova Olga

Donbas State Engineering Academy

Денисов С.В.

магістр,

Донбаська державна машинобудівна академія

Denysov Stanislav

Donbas State Engineering Academy

МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ ВРАЗЛИВИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ

MECHANISM FOR REGULATING THE IMPLEMENTATION OF SOCIAL SUPPORT FOR VULNERABLE GROUPS

Анотація. У статті обґрунтовано теоретичні аспекти реалізації державної політики соціального забезпечення в Україні, концептуальні основи вибору національної моделі економічного розвитку господарської системи в контексті соціальної складової частини державної політики і методологічні підходи до визначення потреб і базових детермінант формування, розвитку системи соціального захисту населення в конкретно-історичних умовах як форми прояву рівня соціалізації глобальної економіки; проаналізовано сучасний стан національної господарської системи і визначені соціальні ризики; запропонований механізм регулювання здійснення соціального супроводу вразливих верств населення і виділено положення про програми дій уряду на період подолання кризових станів в країні з урахуванням регіональних проблем соціального захисту населення, що дозволить подолати соціальну дезінтеграцію соціальної незахищеності окремих категорій громадян і забезпечити рівноправність у доступі до соціальних послуг в умовах інклюзивності розвитку національної господарської системи.

Ключові слова: соціальна згуртованість, соціальне забезпечення, державна політика, соціальний супровід, вразливі верстви населення, національна господарська система, соціальна дезінтеграція, інклюзивність розвитку.

Постановка проблеми. Сьогодні в умовах нестабільної економічної, політичної та соціальної ситуації в Україні вкрай необхідне проведення реформи у сфері соціального захисту населення України, що передбачає заходи щодо організації та надання соціальної послуги соціального супроводу най-

уразливішим категоріям населення, оскільки з кожним роком збільшується кількість сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги. У сучасних умовах спостерігається тенденція до конвергенції національних систем соціального захисту населення, яка проявляється в уніфікації їх рис і ознак в частині забезпечення рівноваги між соціальними цілями суспільства і ринком, розвитку інститутів соціального партнерства і соціальної інклюзії, уніфікації соціальних стандартів, а також розбудови системи надання соціальних послуг. Однак зберігаються характерні для кожної моделі соціального захисту населення особливості, породжені взаємодією факторів (економічних, політичних, соціально-культурних тощо), притаманних різним господарським системам. Сучасна парадигма розвитку людства формує новітні умови та принципи економічного зростання за умов соціальної інклюзивності суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Світова наука, політикум, владні структури і господарська практика серйозно стурбовані нестійкістю соціально-економічного розвитку і небажаними його наслідками та настійливо шукають шляхи розв'язання проблем соціально-трудової сфери та інших складників економічної системи.

Аналіз соціальних звітів Міністерства соціальної політики України за 2014–2020 рр. установив, що відсоток виявлених сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, нестабільний, та водночас існує тенденція до збільшення таких сімей, особливо на сході країни.

Важливість дослідження щодо державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебу-

вають у складних життєвих обставинах, зумовлена тим, що це наукове питання дотепер не має системного висвітлення у вітчизняній науковій літературі.

Стратегічні підходи до процесу підвищення рівня добробуту населення та його вразливих верств закладені в Стратегії реформування системи надання соціальних послуг, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2012 р. № 556-р, де визначено цілі та пріоритетні напрями проведення реформи у сфері надання соціальних послуг, що передбачає заходи щодо розширення доступу осіб, які потребують сторонньої допомоги, до соціальних послуг, забезпечення їх якості та ефективності.

Актуальність розроблення механізму регулювання здійснення соціального супроводу вразливих верств населення та проведення комплексного дослідження державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб) зумовлена набуттям чинності наказу Міністерства соціальної політики України від 31 березня 2016 р. № 318 «Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22 квітня 2016 р. за № 621/28751, у якому зазначено, що Державний стандарт застосовується для: організації та здійснення соціального супроводу сімей, які не можуть самостійно подолати або мінімізувати негативний вплив цих обставин; здійснення моніторингу та контролю за якістю надання такої соціальної послуги.

Теоретичні засади соціального захисту населення, його принципи, цільова мотивація та об'єктивна необхідність на ранніх етапах розвитку капіталістичної економіки були закладені у працях класиків економічної науки: А. Сміта [1], Д. Рікардо [2], Д. Белла [3], А. Маршала [4], М. Лоренца [5], Т. Веблена [6], Дж. Кейнса [7] та ін. Концептуальні підходи і комплексний аналіз проблем соціалізації світової економіки та її механізмів, диверсифікації системи соціальних послуг та її інструментарію, питань соціальної згуртованості, реалізації політики регулювання здійснення соціального супроводу вразливих верств населення, у тому числі на основі соціального забезпечення населення, знайшли найбільш повне відображення у працях таких науковців, як І. Колупаєва [8], О. Соскін [9], В. Бодров [10], Я. Жаліло [11], А. Гриценко [12], Н. Гражевська [13], Б. Карпинський [14], М. Кизим [15], Р. Шулла [16] та ін. Стан системи соціального захисту населення України засвідчує необхідність детальнішого аналізу й надання конкретних пропозицій щодо вдосконалення наявної системи у найближчій перспективі в частині подолання соціальної деінтеграції соціально незахищеності окремих категорій громадян і забезпечення рівноправності в доступі до соціальних послуг в умовах інклюзивності розвитку національної господарської системи.

Водночас досліджень, у яких із позицій системного підходу розглянуто державно-управлінські аспекти комплексної проблеми надання соціальних послуг уразливим верствам населення загалом та механізмів державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах зокрема практично немає.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Отже, забезпечення якості та підвищення ефективності надання соціальних послуг уразливим верствам населення та запровадження механізмів державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб) визначає необхідність розширення сфери їх застосування в соціально-економічній

науці. Разом із тим національна система соціального захисту населення і дотепер залишається фрагментованою за цільовим спрямуванням, обмеженою у наявних ресурсах, характеризується низькою ефективністю функціонування інститутів.

Мета статті. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування механізмів державного регулювання здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, та пропонування базової теоретичної концепції на період подолання кризових станів в країні з урахуванням регіональних проблем соціального захисту населення задля регулювання питань соціальної згуртованості та соціальної незахищеності окремих категорій громадян, забезпечення рівноправності у доступі до соціальних послуг в умовах інклюзивності розвитку національної господарської системи.

Виклад основного матеріалу. В умовах глобалізації світового простору державна політика кожної країни у сфері соціального захисту населення розширює свій формат до системи надання соціальних послуг, трансформуючись у невід'ємний атрибут національних економічних систем, відбиваючи рівень їх соціалізації. Процеси глобалізації економічних і політичних відносин, що викликають стрімку зміну географічних кордонів, національних економічних, соціальних та культурних систем та екстраполяцію західної моделі соціально-економічного розвитку на інші традиційні моделі, неминуче породжують зміну підходів до соціального захисту населення. Одним із них є наближення хоча б до стандартів, забезпечення соціальних гарантій для всіх працюючих та непрацездатних і поширення їх на цих осіб незалежно від того, на території якої країни вони знаходяться.

Реалії нинішнього соціально-економічного розвитку України, породжені її поступовим втягуванням у процеси глобалізації, ставлять перед українською державою нові завдання у сфері соціального захисту населення. Зростаюча складність соціально-економічних процесів і пов'язані з ними виклики соціальної захищеності населення України потребують розширення функцій держави в цій сфері [14, с. 6]. Економічні, технологічні, демографічні, екологічні та інші фактори все сильніше впливають на розвиток української економіки та суспільства в цілому, викликають потребу розроблення адекватної довгострокової стратегії і реалізації обґрунтованих програм соціального захисту населення. На думку авторів, вона має включати ефективну систему регулювання державою сфери зайнятості населення, яка є ареною для прояву навичок і здібностей людини, де створюються передумови для вирішення численних проблем у всіх сферах життєдіяльності нашого суспільства.

Під час визначення основних шляхів модернізації інституту зайнятості населення слід виходити з того, що в основі розвитку економічної системи лежить дія об'єктивних економічних законів, що визначають логіку розвитку економічних процесів і явищ. Згідно з цим суспільна праця як джерело суспільного багатства й умова життєзабезпечення суспільства має використовуватися раціонально, у максимально доцільній формі. Останнє покладається на зайнятість населення, котра постає як функція суспільного виробництва та форма відповідності між пропозицією робочої сили і попитом на неї [15, с. 88]. Із цього випливає, що використання людських ресурсів належить до завжди актуальних проблем державного регулювання соціально-економічного розвитку суспільства, є стратегічною метою функціонування світової та національних економік.

Провідною ідеєю реформування інституту зайнятості в постсоціалістичних країнах є відмова від патерналістської

моделі його регулювання, основу якої становила концепція загальної зайнятості. На відміну від цього, ринковим соціально-економічним відносинам притаманна своя шкала індивідуальних і соціальних цінностей та відповідна цьому система соціального захисту. Внаслідок трансформаційних перетворень адміністративно-командної системи в постсоціалістичних країнах право на працю як загальний обов'язок працездатних працювати отримав форму повної свободи вибору працювати або не працювати. Зміна обов'язку суспільства гарантувати реалізацію права на працю заходами на сприяння реалізації цього права за допомогою інститутів посередництва на ринку праці, котрі виконують функцію перерозподілу робочої сили, попиту і пропозиції на неї, змінила роль держави, яка була гарантом загальної зайнятості населення, відмовляється від цієї функції та обмежується тільки заходами регуляторного впливу на сферу зайнятості населення. В економічній системі України відбувається поступовий перехід від патерналістської до ринкової моделі соціального захисту населення.

На думку окремих вчених, нині в Україні утворилася неадекватна соціально орієнтованій економіці модель регулярного впливу держави на цю сферу соціально-економічних відносин. Цій моделі притаманна фрагментарність, розбалансованість, наявність елементів стихійності, відмова від використання централізованих регуляторів функціонування і розвитку. Внаслідок цього заходи і дії у сфері зайнятості спрямовуються не на те, щоб цілеспрямовано впливати на процеси і явища, котрі забезпечують підтримку позитивних і унеможливлення негативних тенденцій, а на пристосування до умов, що формувалася. Тому має місце намагання амортизувати численні наслідки, якими супроводжуються процеси системної трансформації соціально-трудова відносин, перш за все за рахунок зміни ціни праці, тривалості робочого часу, і лише незначною мірою – за рахунок змін у сфері зайнятості населення [16, с. 12].

Невирішеність означених проблем перетворило їх у головні обмежуючі чинники ефективної взаємодії інституту зайнятості із соціальним захистом населення в нашому суспільстві.

Однак у процесі ринкових перетворень в Україні держава, не створивши необхідного інституційного середовища, надала господарюючим суб'єктам право самостійного розв'язання багатьох проблем у сфері соціально-трудова відносин. Дослідження свідчать, що на результативність функціонування інституту зайнятості в нинішніх умовах істотно впливає дефіцит робочих місць – невідповідність між їх пропозицією та попитом на них [16, с. 14].

Вихідним пунктом теоретико-методологічних та прикладних розроблень, спрямованих на модернізацію соціальної дезінтеграції, соціальної незахищеності окремих категорій громадян та перехід останнього до якісно нового стану, що відповідатиме критеріям повної та продуктивної зайнятості, є сприяння створенню нових робочих місць засобами державного регуляторного впливу. При цьому слід мати на увазі, що в інституційно недосконалих економіках, до яких належить і вітчизняна, створення робочих місць має розглядатися не тільки як складник державної політики зайнятості, а й як фундаментальне політико-економічне завдання трансформаційних перетворень.

Динамічні зміни у сфері зайнятості населення нашої держави нерозривно пов'язані з їх адекватним інституційно-правовим унормуванням та приведенням у відповідність із закономірностями розвитку цього інституту. В цьому сенсі слід підкреслити, що прийняття у новій редакції Закону України «Про зайнятість населення» не ліквідувало цілої низки

неузгодженостей та протиріч в нині чинному законодавстві про зайнятість населення та суміжних з ним нормативно-правових актах. В Україні, як і в більшості країн світу, має місце глибока трансформація зайнятості населення, що проявляється у зміні її основних форм, видів та змісту. Таким чином, нормативно-правові засади функціонування і розвитку інституту зайнятості населення потребують змін і доповнень, що слід врахувати в процесі його реформування.

Трансформація інституту пенсійного забезпечення протягом останніх десятиліть виявилася болісною, малоефективною і незавершеною, не адаптованою до соціально-економічної ситуації в національній економіці. Слід підкреслити, що характерною рисою цього процесу є неможливість за будь-яких умов здійснити їх миттєво. Зазвичай такі зміни охоплюють тривалість трудового життя людського покоління. До того ж це складник реформування економічної підсистеми національного господарства.

Здійснені нині перетворення, спрямовані на подальшу трансформацію інституту пенсійного забезпечення, слід оцінювати як один з її етапів. Тому правомірно визначити основні концептуальні засади його подальшого реформування. Стратегічною метою здійснюваних реформ у сфері пенсійного забезпечення нашої країни є створення системи, яка б ґрунтувалася на засадах соціальної справедливості і забезпечила дотримання єдиного принципу при визначенні розміру пенсій для всіх громадян – тривалість трудового стажу і розміри одержуваного заробітку. Таким чином, кардинальне розв'язання поточних і стратегічних проблем функціонування та розвитку пенсійної системи в нашій країні вбачається у поєднанні декількох напрямів її реформування. По-перше, модернізація пенсійної системи на засадах подальшої диференціації пенсій порівняно з середнім заробітком працівника, його трудовим внеском на засадах дотримання соціальних прав для всіх громадян нашої країни шляхом впровадження відповідних стабільних інституційних механізмів щодо визначення умов пенсійних виплат. Інституціоналізацію відповідних правових засад цих заходів слід прискорити з метою повернення віри наших співгромадян у соціальну справедливість. По-друге, розширення сфери дії накопичувальної підсистеми і стимулювання розвитку недержавного пенсійного страхування. По-третє, водночас необхідні кардинальні зміни поза межами пенсійної системи у сфері зайнятості, оплати праці, детінізації економіки, її модернізації на інноваційних засадах і забезпечення на цій основі стабільного економічного зростання.

Невідповідність формальних і неформальних інститутів, їх неузгодженість, екстрактивний характер призводять до змін господарської системи, що неминуче викликає зменшення довіри та її кризи. Зростання суперечностей і гальмування економічного розвитку через суспільно-економічну кризу зменшують можливість перетворення формальних і неформальних інститутів, утворюючи таким чином пастку невідповідності якості економічного розвитку. Кризи як закономірний процес розвитку господарської системи мають складну природу, що проявляється як шоки соціально-економічної сфери суспільства. Протидія руйнівним процесам у системі господарювання пов'язана з аналізом криз як похідних від когнітивно-поведінкових дій, що вміщуються у фрейми господарсько-правових інститутів. Сучасний кризовий стан національної господарської системи має свої специфічні риси [17, с. 157]. Незважаючи на зростання кількості досліджень характерних рис національної моделі соціально-економічного розвитку, не створена

єдина цілісна концепція в контексті визначення вектору розвитку національної господарської системи щодо реформування механізму регулювання здійснення соціального супроводу вразливих верств населення.

Нині діючі моделі соціального захисту населення Західної Європи виникли наприкінці XIX ст. У подальшому їх інститути розвивалися в руслі намагань примирити корисливо-еґоїстичні та гуманістичні риси в поведінці людини з державним соціальним захистом, активною діяльністю профспілок, регулюванням економіки, поєднанням державної й комунальної власності та соціалістичними ідеями. Таким чином, враховуючи вищевикладене, постає питання щодо розроблення модернізованої національної моделі з диференційованою стратегією функціонування національної господарської системи та її соціальної складової частини, в основу якої вважаємо доцільним покласти принцип інклюзивного зростання (тобто вибір альтернатив розвитку господарської системи на підставі національних цілей подолання нерівності та поліпшення якості життя людини) (рис. 1).

Підкреслимо, що характерною ознакою сучасного етапу глобального розвитку слід визначити зниження ефективності державної політики через ускладнення прогнозування економічного розвитку та деформацію основних реакцій національної господарської системи на регуляторні впливи.

Висновки і пропозиції. Стратегічною платформою розбудови стабільної, результативної та фінансово-спроможної вітчизняної системи соціального захисту населення є економічне зростання на базі концепції сталого розвитку з органічним поєднанням економічної, соціальної та екологічної його складових частин. Умовами і факторами забезпечення реалізації даної концепції в Україні є реформування інституту власності, орієнтування економіки на утвердження шостого технологічного укладу, стимулювання науково-технічної діяльності в державному і корпоративному секторах, завершення розбудови національної інноваційної системи, створення сприятливого інвестиційного клімату в країні, інтеграція науки і бізнесу, нарощування всіх складових частин соціалізації економіки. Ключовим компонентом ефективного функціонування системи соціального захисту населення є модернізація інституту зайнятості, яка передбачає такі заходи, як: створення робочих місць та посилення дієвості з боку держави податкових механізмів та кредитних важелів стимулювання роботодавців за збереження діючих і створення нових робочих місць, законодавче унормування нестандартних форм зайнятості в індивідуальному, корпоративному і державному секторах економіки, а також диверсифікація форм зайнятості. Виокремлення положення концепції дій уряду на період подолання кризових станів в кра-

Рис. 1. Наукова концепція господарського розвитку в умовах сучасної трансформації національної економіки

Джерело: складено авторами

їні з урахуванням регіональних проблем соціального захисту населення дасть змогу подолати соціальну дезінтеграцію соціальної незахищеності окремих категорій громадян і забезпечити рівноправність у доступі до соціальних послуг в умовах інклюзивності розвитку національної господарської системи.

Література:

1. A Treatise on Political Economy or the Production, Distribution, and Consumption of Wealth / J.-B. Say, 1821.
2. Ancient Rome and modern America. A comparative study of morals and manners, New York, G. P. Putnam's Sons, 1914.
3. Bell D. The Coming Post industrial Society: A Venture in social forecasting / D. Bell. NY : Basic Books, 1973.
4. Classical Keynesianism, Monetarism and the Price Level, 1961.
5. Die politische Okonomie vom Standpunkte der geschichtlichen Methode, 1853.
6. Institution, contracts and organisations : perspectives from new institution economics / ed. by Claude Menard. Cheltenham : Edgar Elgar Publishing, 2000. 460 p.
7. Keynes Monetary Theory A Different Interpretation, 1988.
8. Kolupaieva I., Shevchenko O. Justification of scenarios of state regulatory policy of Ukraine. *Proceedings of the International conference of Innovation in Science and Education*, March 20-22, 2019, Prague Czech Republic.
9. Соскін О.І. Народний капіталізм: економічна модель для України : монографія. Київ : Вид-во «ІСТ», 2014. 396 с.
10. Бодров В.Г. Трансформація економічних систем: концепції, моделі, механізми регулювання та управління : навч. посіб. Київ : Вид-во УАДУ, 2002. 104 с.
11. Жаліло Я. Особливості реалізації економічної політики держави в умовах сучасних тенденцій суспільного розвитку. *Економічна теорія*. 2016. № 1. С. 39–52.
12. Гриценко А. Реконструктивний економічний розвиток, зміст, основні напрями і вектор соціальної справедливості. *Економічна теорія*. 2016. № 4. С. 5–19.
13. Гражевська Н. Компаративний підхід до аналізу глобальної конкурентоспроможності національних економік. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2014. № 1(28). С. 15–24.
14. Карпінський Б.А., Карпінська О.Б. Аксиоматика та ознаки генезису життя й державотворення та їх соціо-економічне забезпечення. *Бізнес Інформ*. 2020. № 9. С. 6–19. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-9-6-19>
15. Кизим М.О., Белікова Н.В., Беккер М.Л. Аналіз сучасної практики розробки стратегій регіонального розвитку в Україні на основі проблемно-орієнтованого підходу. *Бізнес Інформ*. 2020. № 8. С. 88–95. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-8-88-95>
16. Шулла Р.С., Попик М.М., Зеліч В.В. Концептуальні підходи до оцінки якості життя: зарубіжний досвід і можливості його застосування у вітчизняній теорії та практиці. *Бізнес Інформ*. 2020. № 5. С. 8–14. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-8-14>
17. Шевченко О.О. Еволюція господарської системи: методологія аналізу у світовій економічній думці (кінець XIX – початок XXI ст.) : монографія. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 304 с.
2. Ancient Rome and modern America. A comparative study of morals and manners, New York, G. P. Putnam's Sons, 1914.
3. Bell D. The Coming Post industrial Society: A Venture in social forecasting / D. Bell. NY: Basic Books, 1973.
4. Classical Keynesianism, Monetarism and the Price Level, 1961.
5. Die politische Okonomie vom Standpunkte der geschichtlichen Methode, 1853.
6. Institution, contracts and organisations : perspectives from new institution economics / ed. by Claude Menard. Cheltenham: Edgar Elgar Publishing, 2000. 460 p.
7. Keynes Monetary Theory A Different Interpretation, 1988.
8. Kolupaieva I., Shevchenko O. (2019) Justification of scenarios of state regulatory policy of Ukraine. *Proceedings of the International conference of Innovation in Science and Education*. March 20-22. Prague Czech Republic.
9. Soskin O. (2014) Narodnyj kapitalizm: ekonomichna modelj dlja Ukrajinj [Narodnyi kapitalizm: ekonomichna modely dlya Ukrainy]. Kyiv: IST Publishing House, 396 p.
10. Bodrov V. (2002) Transformacija ekonomichnykh system: koncepciji, modeli, mekhanizmy reghuljuvannja ta upravlinnja [Transformation of economic systems: concepts, models, mechanisms of regulation and management]: textbook. way. 104 p.
11. Zhailo J. (2016) Osoblyvosti realizaciji ekonomichnoji polityky derzhavy v umovakh suchasnykh tendencij suspiljnogho rozvytku [Peculiarities of realization of economic policy of the state in the conditions of modern tendencies of social development]. *Economic theory*, vol. 1, pp. 39–52.
12. Hrytsenko A. (2016) Rekonstruktyvnyj ekonomichnyj rozvytok, zmist, osnovni naprjamy i vektor socialjnoji spravedyvosti [Reconstructive economic development, content, main directions and vector of social justice]. *Economic theory*, vol. 4, pp. 5–19.
13. Grazhevskaja N. (2014) Komparatyvnyj pidkhid do analizu ghllobaljnoji konkurentospromozhnosti nacionalnykh ekonomik [Comparative approach to the analysis of global competitiveness of national economies]. *Theoretical and applied issues of economics*, vol. 1(28), pp. 15–24.
14. Karpins'kyj B.A., Karpins'ka O.B. (2020) Aksiomaty'ka ta oznaky' genezy'su zhy'ttja j derzhavotvorennja ta yix socio-ekonomichne zabezpechennja [Axiomatics and signs of the genesis of life and state formation and their socio-economic support]. *Biznes Inform*, no. 9, p. 6–19. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-9-6-19>
15. Ky'zy'm M.O., Byelikova N.V., Bekker M.L. (2020) Analiz suchasnoji prakty'ky' rozrobky' strategij regional' nogo rozvy'tku v Ukrajinj na osnovi problemno-orijentovanogo pidxodu [Analysis of modern practice of developing regional development strategies in Ukraine on the basis of problem-oriented approach]. *Biznes Inform*. 2020. #8. С. 88–95. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-8-88-95>
16. Shulla R.S., Popyk M.M., Zelich V.V. (2020) Konceptual'ni pidxody' do ocinky' yakosti zhy'ttja: zarubizhny'j dosvid i mozhly'vosti jogo zastosuvannja u vitchy'znyanj teorii ta prakty'ci. [Conceptual approaches to quality of life assessment: foreign experience and possibilities of its application in domestic theory and practice]. *Biznes Inform*, no. 5, p. 8–14. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-8-14>
17. Shevchenko O. (2017) Evoljucija ghospodarsjkoji systemy: metodologhija analizu u svitovij ekonomichnij dumci (kinecj XIX – pochatok XXI st.) [Evolution of economic system: methodology of analysis in world economic thought (end of XIX – beginning of XXI century)]: monograph. Kyiv: Center for Educational Literature, 304 p.

References:

1. A Treatise on Political Economy or the Production, Distribution, and Consumption of Wealth / J.-B. Say, 1821.

Аннотация. В статье обоснованы теоретические аспекты реализации государственной политики социального обеспечения в Украине, концептуальные основы выбора национальной модели экономического развития хозяйственной системы в контексте социальной составляющей государственной политики и методологические подходы к определению потребностей и базовых детерминант формирования, развития системы социальной защиты населения в конкретно-исторических условиях как формы проявления уровня социализации глобальной экономики; проанализировано современное состояние национальной хозяйственной системы и определены социальные риски; предложен механизм регулирования осуществления социального сопровождения уязвимых слоев населения и выделены положения о программе действий правительства на период преодоления кризисных состояний в стране с учетом региональных проблем социальной защиты населения, что позволит преодолеть социальную дезинтеграцию социальной незащищенности отдельных категорий граждан и обеспечить равноправие в доступе к социальным услугам в условиях инклюзивности развития национальной хозяйственной системы.

Ключевые слова: социальная сплоченность, социальное обеспечение, государственная политика, социальное сопровождение, уязвимые слои населения, национальная хозяйственная система, социальная дезинтеграция, инклюзивность развития.

Summary. The main purpose of transformational transformations is to build a socially oriented market economy. Social cohesion is one of the basic doctrines of modern society. It involves the active participation of the population in solving pressing problems of life, in overcoming social isolation and social disintegration. An organic component of the latter is the system of social protection, adequate to the nature of the functioning and development of market relations. The article substantiates the theoretical aspects of the implementation of state social security policy in Ukraine, the conceptual basis for choosing a national model of economic development of the economic system in the context of the social component of state policy (the state of parameters of socio-economic model of national economy, the effectiveness of social policy). economic system, the genesis of the modern model of the global economy) and methodological approaches to determining the needs and basic determinants of formation, development of social protection in specific historical conditions as a form of socialization of the global economy (public policy expands its format to the system of social services as an attribute of the national economic system, reflecting the level of their socialization); analyzed the current state of the national economic system (in terms of deformation of the socio-economic subsystem, the risks of deepening social inequality) and identified social risks inherent in modern society, which allows you to choose the most effective measures to counteract the negative consequences; proposed a mechanism for regulating the implementation of social support for vulnerable groups, the functions of social protection institutions according to the appropriate classification (such structure clearly identifies their role in regulating social reproduction on the basis of complementary combination, reducing the risks of possible decline in living standards in crisis) and government action programs for overcoming the crisis in the country, taking into account regional problems of social protection, which will overcome the social disintegration of social insecurity of certain categories of citizens and ensure equal access to social services in an inclusive development of the national economic system.

Keywords: social cohesion, social security, state policy, social support, vulnerable segments of the population, national economic system, social disintegration, inclusive development.